

Sygn. akt VIII Ns 273/21

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, Wydział VIII Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Bartek Męcina

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Ewa Ławniczak

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2022 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku A. A. (1)

z udziałem W. J., A. K., N. D., J. Z. i F. Z.,

o stwierdzenie nabycia spadku

p o s t a n o w i a :

stwierdzić, iż spadek po E. B. (1) córce R. i E. zmarłej w dniu 29 grudnia 2020 r. w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł. na podstawie ustawy nabyła z dobrodziejstwem inwentarza N. D. (córka R. i A.) w całości.

Sygn. akt VIII Ns 273/21

UZASADNIENIE

We wniosku złożonym w dniu 12 marca 2021 r. J. B. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po E. B. (1) zmarłej w dniu 29 grudnia 2020 r. W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że E. B. (1) w chwili śmierci była panną, miała jednego syna, M. C., który zmarł 1 grudnia 2020 r., jako bezdzielny kawaler. Matka spadkodawczyni, E. B. (2) była siostrą matki wnioskodawcy, H. B.. Razem z córką A. A. (1), wnioskodawca stanowił najbliższą rodzinę dla spadkodawczyni. E. B. (1) miała „przeprowadzić wszelkie sprawy spadkowe” na A. A. (1), czego jednak nie zdążyła zrobić z uwagi na nagłą śmierć. Do grona spadkobierców ustawowych należy W. J., siostra przyrodnia spadkodawczyni, która stwierdziła, że odrzuci spadek.

(wniosek k. 4)

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2021 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników J. Z., F. Z., W. J., A. K. i N. D..

(postanowienie k. 28)

W piśmie z dnia 24 czerwca 2021 r. J. Z. poinformował o odrzuceniu spadku po E. B. (1) oraz wniósł o przyjęcie oświadczenia o odrzuceniu spadku przez jego syna, F. Z..

(pismo k. 50)

W wiadomości przesłanej za pośrednictwem poczty elektronicznej w dniu 29 września 2021 r. A. K. poinformowała m.in., że sąd rodzinny wraził zgodę na odrzucenie spadku przez jej małoletnią córkę, N. D., w związku z czym po otrzymaniu odpisu prawomocnego postanowienia, uczestniczka zamierza odrzucić spadek przed notariuszem.

(wydruk wiadomości przesłanej za pośrednictwem poczty elektronicznej k. 65)

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 3 lutego 2022 r. Sąd zawiesił postępowanie z dniem 19 listopada 2021 r. z uwagi na zgon wnioskodawcy, po czym podjął postępowanie z udziałem A. A. (1), jako następczyni prawnej J. B..

(postanowienie k. 129, protokół rozprawy k. 50- 51)

Na rozprawie w dniu 3 lutego 2022 r. wnioskodawczyni poparła wniosek i wniosła o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie ustawy. Uczestniczka A. K. pozostawiła wniosek do uznania Sądu.

(protokół rozprawy k. 131- 132)

Na rozprawie w dniu 13 czerwca 2022 r. uczestnik F. Z. pozostawił wniosek do uznania Sądu, natomiast wnioskodawczyni wskazała siebie jako spadkobierczynią ustawową.

(protokół rozprawy k. 164)

Do zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy już zmianie.

(protokół rozprawy k. 203- 204)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. B. (1), ostatnio stale zamieszkała w Ł., zmarła w dniu 29 grudnia 2020 r. w Ł.. W chwili śmierci spadkodawczyni była panną, miała jednego syna, M. B., który zmarł 1 grudnia 2020 r., jako bezdzietny kawaler. Matka spadkodawczyni, E. W. oraz jej ojciec, R. B. zmarli przed nią. E. B. (1) nie sporządziła testamentu. Nie były zawierane umowy o spadek po E. B. (1). Nie był sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia. Nie toczyły się postępowania w przedmiocie uznania spadkobierczyni za niegodną dziedziczenia

(odpisy skrócone aktów zgonu – k. 7 i k. 8, zapewnienie spadkowe uczestniczki A. K. k. 204)

E. B. (1) miała rodzeństwo, dwie siostry, W. J. i R. T.. R. T. zmarła w dniu 19 maja 2019 r.

(odpis skrócony aktu małżeństwa k. 34 i k. 35, odpisy skrócony aktu zgonu k. 38, zapewnienie spadkowe uczestniczki A. K. k. 204)

W. J. ma jedno dziecko, córkę A. K., która również ma tylko jedno dziecko, córkę N. D..

(odpisy skrócone aktów urodzenia k. 36 i k. 37, zapewnienie spadkowe uczestniczki A. K. k. 204)

W dniu 5 lutego 2021 r. W. J. złożyła przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po E. B. (1).

(wypis aktu notarialnego k. 3- 4 akt I N 196/21 SR dla Łodzi- Widzewa w Łodzi, zapewnienie spadkowe uczestniczki A. K. k. 204)

Tego samego dnia A. K. złożyła przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po E. B. (1).

(wypis aktu notarialnego k. 3- 4 akt I N 196/21 SR dla Łodzi- Widzewa w Łodzi)

R. T. miała jedno dziecko, syna J. Z., który również ma tylko jedno dziecko, syna F. Z..

(odpisy skrócone aktów urodzenia k. 39 i k. 40, zapewnienie spadkowe uczestniczki A. K. k. 204)

W dniu 5 lutego 2021 r. J. Z. złożył przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po E. B. (1).

(wypis aktu notarialnego k. 3- 4 akt I N 197/21 SR dla Łodzi- Widzewa w Łodzi, zapewnienie spadkowe uczestniczki A. K. k. 204)

W dniu 24 maja 2021 r. A. K. złożyła do sądu rodzinnego wniosek o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka, N. D., poprzez złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku po E. B. (1). Postanowieniem z dnia 5 lipca 2021 r. sąd rodzinny zezwolił A. K. i R. D. na złożenie w imieniu małoletniej córki N. D. oświadczenia o odrzuceniu spadku po E. B. (1). Odpis orzeczenia został doręczony A. K. w dniu 27 lipca 2021 r., a postanowienie stało się prawomocne od 11 sierpnia 2021 r.

(wniosek k. 2, postanowienie k. 12, elektroniczne potwierdzenie odbioru k. 16 akt sprawy I. N. 228/21 SR dla Warszawy- Śródmieścia w Warszawie)

W dniu 24 czerwca 2021 r. J. Z. złożył do sądu rodzinnego wniosek o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka, F. Z., poprzez złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku po E. B. (1). Postanowieniem z dnia 1 marca 2022 r. sąd rodzinny oddalił wniosek z uwagi na osiągnięcie przez F. Z. pełnoletniości w dniu 28 lutego 2022 r. Orzeczenie stało się prawomocne od 25 marca 2022 r.

(wniosek k. 3, postanowienie k. 27 akt sprawy V. N. (...) SR dla Łodzi- Widzewa w Łodzi)

Na rozprawie w dniu 3 lutego 2022 r. A. K. odrzuciła w imieniu swojej małoletniej córki, N. D., spadek po E. B. (1).

(oświadczenie k. 130, protokół rozprawy k. 131- 132)

Na rozprawie w dniu 13 czerwca 2022 r. F. Z. odrzucił spadek po E. B. (1).

(oświadczenie k. 163, protokół rozprawy k. 164)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawidłowość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości Sądu, a także na podstawie zapewnienia spadkowego złożonego przez uczestniczkę A. K..

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie treścią z art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (art. 926 § 2 k.c.). W niniejsze sprawie, opierając się na zapewnieniu spadkowym złożonym przez A. K., w którym uczestniczka wskazała, że spadkodawczyni nie pozostawiła testamentu, należy uznać, iż dziedziczenie po E. B. (1) odbywać się powinno w oparciu o przepisy ustawy. Zgodnie z art. 931 § 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. E. B. (1) w chwili śmierci była panną. Spadkodawczyni miała jednego syna M. B., który zmarł przed nią, 1 grudnia 2020 r., jako bezdzietny kawaler. Wobec tego, że spadkodawczyni zmarła jako panna, a jej jedyny zstępny zmarł przed nią, nie pozostawiając dzieci, zastosowanie w przedmiotowej sprawie znajdą przepisy art. 932 § 3, § 4 i § 5 kc, zgodnie z którymi w braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych. Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych. Jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy.

Przekładając powyższe przepisy na stan faktyczny przedmiotowej sprawy należy wskazać, że matka spadkodawczyni, E. W. oraz jej ojciec, R. B. zmarli przed nią. E. B. (1) miała rodzeństwo, dwie siostry, W. J. i R. T.. R. T. zmarła w dniu 19 maja 2019 r., pozostawiając jedno dziecko, syna J. Z.. W dniu 5 lutego 2021 r., czyli w terminie 6 miesięcy od

zgonu spadkodawczyni, J. Z. złożył przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po E. B. (1). J. Z. ma tylko jedno dziecko syna F. Z..

Druga siostra spadkodawczyni, W. J. w dniu 5 lutego 2021 r., czyli w terminie 6 miesięcy od zgonu spadkodawczyni, złożyła przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po E. B. (1). W. J. ma jedno dziecko, córkę A. K. A. K. tego samego dnia, co jej matka, złożyła przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po E. B. (1). A. K. ma tylko jedno dziecko, córkę N. D..

W myśl przepisu art. 1012 kc spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Zgodnie z przepisami art. 1015 § 1 i § 2 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania, a brak oświadczenia spadkobiercy w terminie określonym w § 1 jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. W myśl przepisu art. 1018 § 3 kc oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku składa się przed sądem lub przed notariuszem.

Jak już była o tym mowa powyżej J. Z. w terminie 6 miesięcy od zgonu spadkodawczyni, bo w dniu 5 lutego 2021 r., złożył przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po E. B. (1). Zatem od tego dnia otworzył się termin 6 miesięczny na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego wówczas F. Z.. Aby tego dokonać J. Z. w dniu 24 czerwca 2021 r., czyli w terminie 6 miesięcy od dnia 5 lutego 2021 r., złożył do sądu rodzinnego wniosek o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka, F. Z., poprzez złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku po E. B. (1). Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r. wydaną w sprawie III CZP 102/17 termin przewidziany w art. 1015 § 1 k.c. nie może się skończyć przed prawomocnym zakończeniem postępowania o zezwolenie na złożenie przez małoletniego spadkobiercę oświadczenia o odrzuceniu spadku. Po prawomocnym zakończeniu tego postępowania oświadczenie małoletniego powinno być złożone niezwłocznie, chyba że termin ten jeszcze nie upłynął. Postanowieniem z dnia 1 marca 2022 r. sąd rodzinny oddalił wniosek z uwagi na osiągnięcie przez F. Z. pełnoletniości w dniu 28 lutego 2022 r. Orzeczenie stało się prawomocne od 25 marca 2022 r. Co istotne w trakcie trwania postępowania przed sądem rodzinnym, J. Z. w piśmie z dnia 24 czerwca 2021 r. wniósł o przyjęcie oświadczenia o odrzuceniu spadku przez jego syna, F. Z.. Dlatego też Sąd uznał, że złożone przez F. Z. na rozprawie w dniu 13 czerwca 2022 r. oświadczenie o odrzuceniu spadku po E. B. (1), jest skuteczne. Przedstawiciel ustawowy małoletniego wówczas F. Z. złożył w terminie 6 miesięcy od złożenia przez siebie samego oświadczenia o odrzuceniu spadku po spadkodawczyni, stosowny wniosek do sądu rodzinnego o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka. Postępowanie przed sądem rodzinnym zakończyło się uprawomocnieniem postanowienia kończącego postępowanie w sprawie w dniu 25 marca 2022 r., a J. Z. już w pierwszym piśmie złożonym w sprawie w dniu 24 czerwca 2021 r. wyraził wolę odrzucenia spadku w imieniu małoletniego wówczas F. Z..

Odmienne Sąd ocenił skuteczność złożonego na rozprawie w dniu 3 lutego 2022 r. przez A. K. oświadczenia o odrzuceniu spadku po E. B. (1), w imieniu jej małoletniej córki, N. D.. Należy zwrócić uwagę, że zarządzeniem z dnia 20 maja 2021 r. zobowiązano uczestniczkę A. K. do złożenia w terminie 7 dni pisma, w którym wypowie się, czy zamierza odrzucić spadek w imieniu swojej małoletniej córki, N. D., a jeżeli tak to czy wystąpiła do sądu rodzinnego o wyrażenie zgody na odrzucenie spadku z podaniem stanu i sygnatury sprawy. W odpowiedzi za pośrednictwem poczty elektronicznej w dniu 29 września 2021 r. A. K. poinformowała m.in., że sąd rodzinny wraził zgodę na odrzucenie spadku przez jej małoletnią córkę, N. D., w związku z czym po otrzymaniu odpisu prawomocnego postanowienia, uczestniczka zamierza odrzucić spadek przed notariuszem. Pomimo tego A. K. nie stawiała się, ani nie połączyła się zdalnie, aby wziąć udział w rozprawie w dniu 13 grudnia 2021 r. Przeciwnie niż w przypadku wniosku J. Z. skierowanego do sądu rodzinnego, postępowanie przed Sądem Rejonowym dla Warszawy- Śródmieścia w Warszawie, było już zakończone, gdyż postanowieniem z dnia 5 lipca 2021 r. sąd rodzinny zezwolił A. K. i R. D. na złożenie w imieniu małoletniej córki N. D. oświadczenia o odrzuceniu spadku po E. B. (1). Odpis orzeczenia został doręczony A. K. w dniu 27 lipca 2021 r., a postanowienie stało się prawomocne od 11 sierpnia 2021 r. Tymczasem wniosek o wydanie odpisu prawomocnego postanowienia A. K. złożyła dopiero w dniu 22 grudnia 2021 r. W kolejnej

wiadomości przesłanej pocztą elektroniczną dzień wcześniej (w dniu 21 grudnia 2021 r.) A. K. powtórzyła, że dysponuje orzeczeniem sądu rodzinnego zezwalającym na odrzucenie spadku w imieniu małoletniej córki, N. D. i niebawem złoży oświadczenie przed notariuszem. Co istotne A. K., odmiennie niż J. Z., który od samego początku zgłaszał zamiar złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego syna przed sądem, wyrażała wolę złożenia takiego oświadczenia w imieniu małoletniej córki przed notariuszem. Pomimo, że postanowienie udzielające zgody na złożenie w imieniu małoletniej córki N. D. oświadczenia o odrzuceniu spadku po E. B. (1), stało się prawomocne od 11 sierpnia 2021 r. i mimo wyrażenia w dniu 29 września 2021 r. woli odrzucenia spadku w imieniu małoletniej córki przed notariuszem, A. K. dopiero pod koniec grudnia 2021 r. złożyła wniosek o wydanie przez sąd rodzinny odpisu prawomocnego postanowienia. Dlatego też z uwagi na znaczne przekroczenie terminu, o którym mowa w art. 1015 § 1 k.c., Sąd uznał, że złożone na rozprawie w dniu 3 lutego 2022 r. przez A. K. oświadczenie o odrzuceniu spadku po E. B. (1), w imieniu jej małoletniej córki, N. D. jest bezskuteczne.

Na marginesie można jeszcze wskazać, że stwierdzenie nabycia spadku po E. B. (1) przez małoletnią N. D., spowoduje przysporzenie w majątku małoletniej uczestniczki. Z oświadczenia A. A. (1) wynika, że w skład spadku po E. B. (1) wchodzi odrębna własność lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w Ł. o powierzchni ok. 70 m², a także nieruchomości gruntowa położona w K. G. o nieustalonej powierzchni. Co prawda istnieje zadłużenie z tytułu opłat związanych z odrębną własnością lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w Ł. w kwocie ok. 10.000 zł, a także zadłużenie w ZUS w nieustalonej wysokości, ale trudno przyjąć, aby powyższe długi przekraczały wartość czynną spadku, która z pewnością przekracza pół miliona złotych. Zresztą Sąd stwierdził nabycie spadku po E. B. (1) przez małoletnią N. D. z dobrodziejstwem inwentarza, czyli z ograniczeniem odpowiedzialności za długi spadkowego do wysokości czynnej masy spadkowej.

N. D. nie została uznana za niegodną dziedziczenia, nie zawierała ze spadkodawczynią umów o zrzeczenie się spadku. Mając na uwadze wymienione wyżej okoliczności sąd stwierdził nabycie spadku po E. B. (1) przez N. D. w całości z dobrodziejstwem inwentarza.

Orzeczenie o kosztach oparto o przepis art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Sąd Rejonowy uznał, że nie zaistniały okoliczności określone w art. 520 § 2 lub § 3 k.p.c. W szczególności sąd ocenił, że interesy wnioskodawczyni i uczestników postępowania nie były sprzeczne.